

NIKA ŠPAN: POLUCIJA V UMETNOSTI

performans-zvočni ambient-tekst

(2008)

Polucija v umetnosti je krovni naslov projekta, ki ga je avtorica razvijala leta 2008, sprva kot predavanje, ki je potekalo kot zvočno-vizualni dogodek, pozneje kot interaktivni zvočni ambient in na koncu kot natisnjen tekst.

GRADIVO/PROCES

- video (vsebina neznana/ni bila namenjena gledanju)
- zvočni zapis (dve varianti: tekst bere Nika Špan/ Helena Božič)
- preveze za oči (ročni izdelek avtorice)
- navodila za obiskovalce (list formata A4)
- vabilo na dogodek (črno-bel letak formata A4)

REALIZACIJE

- **Predavanje kot umetniški/zvočno-vizualni dogodek**
v okviru serije projektov Brez žeblice in podstavkov, Projektna soba SCCA, Ljubljana (22. april 2008)
- **Interaktivni zvočni ambient**
Razstava Naravni odnosi v okviru Mednarodnega festivala Mesto žensk, Galerija Škuc, Ljubljana (24. 6.-16. 7. 2008)
- **Objava teksta**
Likovne besede, št. 85, 86, Ljubljana, zima 2008, str. 18-21 (objava fotografije z dogodka v Projektni sobi SCCA)

OPIS

Nika Špan je v dvajsetminutnem predavanju, ki je potekalo kot zvočno-vizualni dogodek, razmišljala, kaj je polucija v umetnosti in kaj zares mislimo, ko npr. ob ogledu neke razstave ali slike rečemo: "To je ena čista polucija". Pri tem je spremenila "karakter" Projektne sobe SCCA, izkoristila fleksibilnost izpraznjenega prostora, na sredino obesila projekcijsko platno, nanj projicirala video in občinstvo posedla na obe strani. Tisti pred platnom so si morali zavezati oči, tako da so lahko "zaznali" le hitre svetlobne menjave, tisti za platnom pa so videli le svetlobne odbleske v prostoru. Vsi pa so lahko spremljali mirno in retorično nepoudarjeno vnaprej posneto avtoričino branje teksta o poluciji v umetnosti. Dogodek, ki se je začel brez nagovora, se je tako tudi zaključil.

(*Dušan Dovč*)

IZJAVA

Na povabilo Barbare Borčič naj bi govorila o svojih delih. Vendar vedno obstaja neka določena nevarnost, da začne umetnik interpretirati svoja dela; menim, da umetnik sicer lahko govori o nekih konkretnih ali tehničnih zadevah, toda interpretacija je stvar nekoga drugega. Začela sem razmišljati o poluciji umetnosti, na kar so me napeljali tudi drugi, saj je že sama omemba te teme povzročila burne reakcije. Sam dogodek, ki je bil v osnovi dvajsetminutno predavanje, je bil narejen za razmeroma ozko občinstvo, ki so ga bolj ali manj sestavljali le umetniki in kustosi; poimenovala sem ga za "avdiovizualnega", ker beseda performans zanj ni bila popolnoma ustrezna; niti to ni bil happening, čeprav so gledalci pri njem deloma sodelovali, saj so pristali na to, da si zavežejo oči.

O delu ne razmišljam brez gledalca, saj je po mojem mnenju odločilen za ustvarjanje umetniškega dela. Temu sem sledila že na samem začetku, ko sem razstavljala v galeriji Škuc, in v Jakopičevem paviljonu, kjer sem imela majhno samostojno razstavo. Gledalec je bil tam vpleten v instalacijo tako, da ni mogel biti zgolj zunanji opazovalec.

Mislim, da umetnost ni prostor, kjer se zares rešujejo takšna vprašanja (preživetja). Vedno je pomembno, kaj je tisto, kar na koncu narediš: važna je torej forma, skozi katero ponudiš razmislek o neki dejavnosti. Samo govoriti in razmišljati o nečem ne pomeni nič, če to nima neke oblike, ki bi imela pomen znotraj umetnosti.

Uporabljam nekaj, kar je že dano, in to sem počela tudi v prejšnjih projektih. Ne izmišljam si stvari, temveč to, kar že obstaja, pokažem v nekem drugem kontekstu – v kontekstu umetnosti.

Na internetu na primer najdem simulacije in razne vizualizacije znanstvenih idej, ki jih minimalno spremenim in zamenjam njihovo vlogo. Torej nimajo več uporabne funkcije, ampak predvsem vizualno oziroma estetsko. Moj izbor ni vezan na znanstveno temo, ampak na likovnost samo.

(Nika Špan – iz: Ida Hiršenfelder, Onesnaženje umetnosti skozi kontekst. Intervju z Niko Špan, *Dnevnik*, 5. maj 2008.)